

SLOVENSKI NAROD.

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
pol leta 4 „ — „
četrť „ 2 „ 20 „

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
pol leta 5 „ — „
četrť „ 2 „ 60 „

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Oznani:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 „ „ „ 2krat,
4 „ „ „ 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

V Mariboru, 5. maja.

V dunajskih novinah beremo, da so se v četrtek na Dunaji zbrali nekateri federalisti, večidel državni poslanci in nekteri slučajno na Dunaji nazoči deželni poslanci. Namen tega shoda je bil: posvetovati se, ali naj in kako naj se skliče velik shod vseh avstrijskih federalistov? Do trenutka, ko pišemo te vrste, ne vemo, kaj se je sklenilo, a že gori navedene kratke vrste dunajskih novih nas silijo, da tu spregovorimo nekoliko besedi o stvari, ki se že več časa kakor megla vlačijo po časnikih in ki nikakor ne more dozoreti.

Osoda cislajtanskih narodov je zdaj postavodejno izročena državnemu zboru in pa Hohenwartovemu ministertvu. Državni zbor, t. j. njegova nemška protinastava večina je že več enkrat dokazala vso svojo nesposobnost napraviti mir in red v naši državni polovici. Pokazala je to, ko je imela skoraj 10 let same moč svoje baže na kormilu in ko je smela vladati in gospodariti, kakor se jej je ljubilo. Pokazala pa je to še bolj sijajno, ko se jej je kormilo izpesnilo iz neukretnih, a krutih rok. Razkosana na več strank, brez podlage v narodu, brez programa se je kakor jež skrčila v neko jalovo negacijo in je delovanju tako imenovanih spravedljivih ministerstev — Potocki, Hohenwart — opozicijo delala za vsako ceno. Ustavoverna večina državnega zbora sama ne more naprej, tudi ne nazaj. Vlada pa ž njo tudi nikamor ne, dasiravno se okolo nje liže, kakor zaljubljen snubač, ki je od prevzetne ljubice dobil pelina toliko, da bi lahko ž njim ozdravil ves jetični svet. Vsacemu detetu mora biti že jasno, da sedanji državni zbor in sedanja vlada skupaj ne moreta orati. Vlada pak nima poguma odsloviti zbor, ki jej vedno in večno protivi. V prvi vrsti škoduje to vladi sami, ker jo meče iz enega protislovja v drugo, in jej jemlje vso moč. Včeraj je preteklo tri mesece, odkar ima Hohenwart v rokah cesarjevo pismo, v katerem je dobil nalogo skrbno ustrezati raznim koristim cislajtanskih narodov in zbrati jih k skupnemu ustavnemu sodelovanju. Trije meseci so pretekli in državni chaos je večji, nego je bil kedaj. Pojuteršnjem bode tri mesece, odkar je sedanje ministertvo v „Wien. Zeitg.“ izreklo, da ima v žepu detaliran program svoje delavnosti in da je cesar ta program potrdil. Vsemu moledovanju kljub od tega detaliranega in potrjenega programa do zdaj ni prišlo nič v javnost. Pač je Hohenwart en predlog o postavodajni inicijativi deželnih zborov izročil državnemu zboru in izročaje ga izrekel, da je to en kos njegovega programa. A ko je videl, da bo državni zbor njegov predlog zavrgel, ko je videl, da ga tudi druge stranke nočejo z lepo sprejeti, izrekel je, da ga to ne briga mnogo, da on in tovariši ne odstopijo, da se ne razpusti niti protivni državni zbor: „če tako ne gre, pojde pa drugače“, tak frivolni izgovor si je upal vsem strankam v obraz vreči predsednik ministertva, ktero je izreklo, da detalirano vé, kaj hoče in da bode svoje namere brezozirno — stojé nad strankami — vedelo izvrševati. Pojuteršnjem bode tri mesece, kar je ministertvo javno izreklo: „Vlada za zdaj o posameznostih svojega programa noče še javno govoriti, ker hoče dejansko izvršiti, kar bi imelo v programu le vrednost obljube.“ Tri mesece bode v nedeljo, od kar so nam obljubljena dejanja, tri mesece, od kar se nam je posebno obljubilo strogo izvrševanje čl. XIX, in za ves čas nimamo zaznamovati nobenega dejanja, ako no-

čemo med slavne ministerske čine staviti Habietnikovega odloka na našo pritožbo, da pravosodnje ministertvo zaradi našega narodnega preganjanja „nichts zu verfügen befunden hat.“

Radi priznavamo, da ima vlada mnogo težav premagati in da zdaj o cislajtanskih ministrih velja, kar je nekdanj veljalo o učiteljih: kogar so Bogovi črtili, napravili so ga za cislajtanskega ministra. Pri vsem tem priznanji pa ne moremo prezreti absolutne neplodnosti notranje naše politike. In tu nastane vprašanje: Ali smejo narodi molčati, ko gledajo, kako se država tira v pogubo? Isto vprašanje bi smeli postaviti gledé krone, kamor pa naše mnenje ne prodira. Državni zbor bo umrl na pomanjkanju krvi, vlade so od denes do jutri: narodi pa so stalni in ne smejo svoje osode dati iz rok faktorjem, ki prevzetim nalogam niso kos. Ako zdaj še narodi mehkužno obmolčé, ne bodo le sedanji zarod zadéli nasledki slabe politike, ampak uredničil se bode pisma izrek, da se grehi očetov kaznujejo še v četrtem zarodu. Narodi sami morajo zdaj govoriti, in v prvi vrsti so poklicani poslanci in drugi narodni voditelji, da spregovoré v imenu narodov. Ne slučajno se morajo na Dunaji zbrati, ampak dobro vedé, kaj jim je storiti, kaj tirja od njih prevzeti mandat in ljudska korist. Po našem mnenju se mora sniti zbor avstrijskih federalistov, in zdaj na Dunaji zbrani gospodje so na krivi poti, ako se še le posvetujejo: ali bi, ali bi ne? Bati se je, da Čehov ne bode v zbor. Mogoče, da vendar pridejo. Ako tudi ne, morajo se sniti drugi avstrijski federalisti in sestaviti svoj akcijski program. Ako hoté Čehi svojo pot: srečna jim! Iz tega, da ne hoté složno z nami, ne sledi, da bi morali mi drugi v blatu obtičati, in Čehe bode prej ali slej morebiti zadelo, kar so oni sami tolikokrat pisali o — Poljaki. Nam je treba vedeti, v koliko se smemo na nje zanašati, v koliko ne; nam samim je treba vedeti, kdo je naš zaveznik, kdo neutralen, kdo nasprotnik. Po tem se bode ravnala naša politika, ki mora računati z jasnimi pojmovi in zaradi besedine slavenske solidarnosti ne strašiti se vprašanja, kako je z dejansko solidarnostjo? In ako tudi o onem samem možu federalističnega shoda ne bode veljalo, naj velja o vsem shodu:

Blagor
Celoti, ako vstane mož, ki je
Središče in držalo tisočerm,
Ki se postavi kakor trden stéber,
Na kteri lahko se oklepamo
Veselijem, zaupanjem . . .

Pismo Rusa Pogodina Čehu Fr. Palackemu.

(Dalje.)

Dajmo, stopimo za čas v kočo Avstrijino. Koga bi rada za prijatelja? Ob koga bi se rada oslonila, da bi moči bilo?

Na Francosko? Francoska jej je usekala prvo rano v Italiji. Zdaj ne more zapredati tujega prediva.

Na Prusko? Ta je dosleden njen neprijatelj od davnega časa in v novejšo dobo. Pretečenega stoletja je Prusko vzelo jej Šlezijo, a stoprv včera je pripomogalo Italiji Benedke vzeti, izgnalo jo iz Nemškega, upira zdaj ostro oko v nemške avstrijske zemlje in grozi habsburški vladarski hiši s smrtjo . . .

Na Italijo? Italija iz polne duše sovraži „Tedescho“ ali Nemca, pak raje željo goji kako dobiti spodnji Tirol.

Skorej bode res, da na Avstrijo neukrotljivo reže vse države, ki so jo na vseh mejah očipale. Ona je tudi njim vsem zavidna, ali na nobenega tako ne zaupno ne gleda, nego na Rusijo.

Pa zakaj?

Najbrž zaradi tega, ker je Rusija l. 1799 poslala jej na pomoč Suvarova, l. 1805 Kutuzova, l. 1813 in 1814 carja Aleksandra, a l. 1848 carja Nikolaja? Ali zato, ker jo je Rusija mnogokrat rešila javno, a večkrat incognito?

Za vse te pomoči napolni ona svet s svojo nehvaležnostjo, da se je čuditi. Sam Švarcenberg njen je priznaval: „podpiraj siroto na svojo sramoto.“ No zato je dosegla tudi Avstrijo kazni pobitja in poniženja, a ne od roke ruske, nego od srca pruskega, italškega, francoskega.

Kljubu temu ona še dandenes dobriča in ljubka s Prusko, uvija se Francoski, odpira srce in dušo Angleški, sestri se z ednako Turško in pečati pobratimstvo z Magjari, samo Rusiji ponuja svoj stari zavica, in pridno se žuri, ne bi li mogla narediti jej kako kvar, ščuje Poljake na Rusijo, doječ jih z upanjem, kterega solnce nikoli ne ogreje.

Kje je izvir tej globoki neprijaznosti? Glej ga, v tem ker so avstrijski Slaveni prijazni Rusiji, a glas Rusov in Rusije se strinja ž njihovim.

Ali recite resnico, more li biti drugače? Te vezi krvi in jezika nihče nikoli in z ničem ne preseka in ne uniči. Ako je vsa Nemška mogla skočiti na noge, čuvši opravičan jok naroda svojega v Holštajnu, kteremu je gotovo bilo laglje živeti pod dansko vladno nego je Slavenom pod žezlom avstrijskim in turškim; pa ako so Nemci čutili za svojo dolžnost, z vojnim strelom osvobodovati brate svoje: kako hoče Rusija ostati hladne krvi in ledenega srca, gledajoč osodo bratov svojih po krvi? Sama natura nalaga Rusiji dolžnost, da pokloni prijateljstvo svoje Slavenom. In njih zopet sili natura, da Rusijo prizivljajo prijeti misli panslavizma, pa še kakega panslavizma! Svobodna vez vseh rodov lepega Slavenstva!

Med tem ni Rusiji niti velika sila (nužda); ona rajše vidi svobodne državljane pod vladno avstrijsko in turško.

Najbrž se vlada avstrijska boji, da ko bi do vojske prišlo, bi Slaveni kar vsi stopili na stran Rusije.

To se ve, da se vojska avstro-ruska ne bi dala misliti, da-si ravno jo Poljaki in Magjari želé; no ta vojska se ne da misliti, ker moremo prepričani reči, da avstrijski narodi ne bi hoteli potegniti meča na Rusijo. Mimogredoč recimo, da Slaveni tudi v krimski vojski ne bi bili vojskovali z Rusijo, da ne bi bil ruski poslanec na bečkem dvoru Nemec, Meindorf, dasi v duhu udan Rusiji, ko bi bil le-ta znal razumeti tačasne razmere; njegova krivnja je bila, da je doberzni del ruske vojske proti Avstriji branil neka mesta, kterim je z avstrijske strani protila pogibelj, po čemer se je zgodilo, da so neprijatelji vojevali v Krimu z večim uspehom.

Avstrija se boji tega prijateljstva Slavenov z Rusijo. No ona naj dela tako, da jim ne bo mogla želja v srce priti, kako bi zamenili svojo osodo — to je, naj zadovolji vaši želji oglašeni v vašem „memorandumu“; naj stori ona vsaj toliko, kolikor zahteva

od nje pravičnost, ker od tega vprašanja odvisijo njene notranje in zunanje razmere. Ako Avstrija to stori, ne boj se potlej Rusije, niti v času vojske, niti v času mira.

Rečem še to: s tem načinom bi pridobila Avstrija i Rusijo na svojo stran, ker Rusija, naj govori kdo kar hoče, neče od nje in od Turške ničesa, nego edino to, da se tudi Slavenom priznajo pravice, ki pripadajo in gredo vsem državljanom 19. veka.

To je želel tudi od Turške pokojni car Nikola Pavlovič, no temu so zametavali sled evropski privrženi Muhamedovi, boječi se, da na hramu sv. Sofije ne zabliksne križ Jezu Krista, povzdignjen od ruske roke.

(Govoreč tu o turških Slavenih obširneje, piše Pogodin dalje o Poljaki tako:)

„Dolžnost mi je tudi dirniti z nekoliko besedami Poljake, to nježno, ognjeno, junaško in čilo, a žalibog nesrečno pleme slavensko. Nesrečniki! Oni še zmerom služijo neprijateljem Slavenstva: Magjarom, Turkom in Nemcem.“ V najnovejšem času je poljska emigracija v Angleškem proglas na svetlo dala, v katerem zdihuje in tirja, da se poljska država ponovi v mejah, ktere je imela leta 1772., to je, ona vzdihuje in misli, kako bi se Poljski poklonilo deset milijonov Rusinov v Beli-Rusiji, Voliniji, Podolji in Litavi, želeč jih tako Poljakom in poljščini pokorne storiti, kakor na naše oči zdaj (gališki Poljaki) pokoravajo Rusine gališke. Kako Poljaki mislijo in razumevajo svobodo državljansko, ktero prosjajo za sebe, jemaje jo v isti čas drugim, a želeč naj jim mi svoje brate pustimo za obsodbo, proti kateri sami ustajajo! S ktero pravico zamerjavajo Rusiji kaj tacega? Kako bi bilo, da oni ko bi zavrgli svoje sanjarije, pa bi vašo (česko) izjavo sprejeli! Kakov bi vžitek s tem doprinesli nam in Slavensstvu! Velik bi to bil napredek v historiji. Evropo bi to prav po svoje pretreslo, ter bi se vsi sovražniki Slavenstva, kakor treba, uplašili, sovražniki javni in tajni. A kako velika slava za Poljake! Tako bi mnogi Poljaki očistili vse svoje grehe, tudi smrtne. Osoda njih bi zašla na drugi pot. Ogromno prostranstvo Rusije tje do Tihega oceana odprlo bi jim polje, da na njem igrajo po svoji volji; ne bi jim bilo treba „petljati“ po vsem svetu, po nebu in po peklu in okolo vseh oglov sveta, nego bi uživali spoštovanje in slavo v nadepolnem domu. (Konec. prih.)

Dopisi.

Iz Zagreba 2. maja. [Izv. dop.] Zadnjega aprila je bilo ravno dve sto let, ko sta zadnja brsta najstarejših in najslavnejših hrvatskih plemenitaških rodov Zrinijev namreč in Frankopanov v Wiener Neustadt-u pod rabeljnovim mečem končala. Ta kazen nju je zadela za to, ker sta skupaj z nekimi Štajarskimi (Tattenbach, in Ogerskimi (Nôdaždi) plemenitaši zaroto proti dinastiji skovarila, ter se s turškim sultanom v dogovore spustila, ki so bili na to namerjeni, da bi bil veliki kos južnih avstrijsko-ogerskih dežel se v eno politično individualiteto zedinil, ter mesto Habsburžanov turškega cesarja kot svojega vrhovnega gospodarja priznal. V saboru leta 1861. je Ante Starčević svoje obžaljenje izjavil, ka se ta zarotna nakana ni izpeljala, ampak potopila se v krvi dotičnih zarotnikov, kajti inace, tako je sklepal, bi Hrvatska denes mogla ono stanje zavzeti, ktero zavzimajo Moldo-Valahija in Srbija.

Slavljenje spomina na ta krvavi drama hrvatske zgodovine je Starčevićanska stranka v roke vzela. Narodnjaki imajo denes z volitvami za obe roki dosta posla, pa jih tudi sicer ni volja bila, se demonstracije udeležiti, ki je samo proti dinastiji naperena. Starčevićanci so pa mislili, da je ravno zdaj prava zgoda in priložnost, občinstvo s tem slavljenjem v svoj tabor potegniti, in to tem laglje, ker so vedli, da se ni bilo treba tekmenja narodnjakov bati. Če so res to nakano

*) Bismark jim je v berlinskem „rajstagu“ prav z nemško oholostjo in z nemško osorno pestjo pokazal, da niso v izdajalski službi pri Nemcih nič zaslužili nego — narodno smrt. Prestavlj.

imeli — in da so jo imeli, to je skoro nedvojbeno — potem so se hudo spekli. V velikih plakatih pozivali so meščane skoro imperativnim načinom, da naj na dan 30. aprila črne zastave izobesijo. Meščanstvo je imelo zaprta srca naproti temu pozivu, kajti po vsem mestu je bilo samo šest črnih zastav izobešenih, reci: šest zastav! K maši, ki so jo bili Starčevićanci pri sv. Marku najeli, prišel je sicer celi „gros“ Starčevićanske sekte, ali ta „gros“ sestaj je komaj iz kakih 20 glav in polglav. Ravno tak fiasco so naredili Starčevićanci pri banketu, ki so ga tisti dan v Maksimiru napovedali. Ta Starčevićanski arrangement je bila najlepša priložnost, da je moglo občinstvo Starčevićance prebrojiti in preceniti, koliko jih je. Nasprotno so pa tudi Starčevićanci mogli uvideti, koliko privrženosti in štovanja ima občinstvo do njih. Če jih ta klofuta ne bo streznila, potem jim ni pomagati!

Iz Zagreba 3. maja. [Izv. dop.] Narodna stranka je izdala svoj volilni program, in obenem imenik svojih kandidatov za posamezne volilne okraje. Magjaronsko-vladna stranka pa imenika svojih kandidatov še zmerom ni proglasila, tako da se za posamezne volilne okraje denes še ne ve, kateri magjaronski kandidati bodo narodnim nasproti stali. Magjaronska stranka je v svojem programu svoje državopravno stalo s tem jasno in še prejasno označila, da se je na „nagodbo“ kot na svoj temelj, in kot izhodišče svoje politične akcije postavila. Narodna stranka državopravnega vprašanja v svojem programu, ali bolje rekoč volilnem pozivu, niti z eno besedico ne spominja, in to je glavni in bitni razloček med tema dvema volilnima pozivoma. Narodna stranka je hotela s tem pokazati, da „nagodbo“, ki je bila brez njenega sodelovanja sklopljena in proti kateri je pri vsaki priložnosti protestovala, popolnoma ignoruje. Za narodno stranko je Deakov „beli list“ še zmerom prazen! Ali tudi ona namerava, nanj kaj napisati, ali ne: to je denes sekundarno vprašanje, ktero volilcev ne sme motiti. Glavno in stožerno vprašanje bo pa to po otvorenju sabora samega. Sploh se je pri nas mislilo in pričakovalo, da bo narodna stranka na zakonski članek 42. leta 1861. kot na svoj temelj in svoje izhodišče stopila. Razlog, zakaj to ni storila, je ta, da so dogodjaji nastopivši po stvorjenju in potrjenju tega zakonskega članka, posebno po v življenju stopivšem dualizmu situvacijo treodine kraljevine popolnoma premenili. Visoka krona sama je tej premenjeni situaciji s tem izraz dala, da je sama ta zakonski članek ignorovala, potrdivši „nagodbo“, ki je članku 42. ravno navpik. Volilni poziv narodne stranke je v gorkih izrazih pisan, ter ni dvojiti, da ne bi tudi ponovljen odziv našel. Srijemski narodnjaki so izdali še poseben poziv na Srijemske volilce, ki se veliko ognjenostjo in navdušenostjo odlikuje. Ta dva volilna poziva narodne stranke sta vzdignila precej visoko val volilnega gibanja, ki je s vtem svoj drugi stadij stopilo. Napenjanje magjaronske stranke nasproti temu narodnjaškima izjavama je kaj revežno in pritlično. Denes se je glas raznesel, da ban Bedeković, videvši, ka ne bo mogel magjaronske večine v sabor spraviti, resignuje. Če se bo to uresničilo, potem je naše magjaronstvo le še politična razvalina, sicer pa taki glasovi tudi niso po tem, da bi magjaronom pogum dajali.

Kakor se čuje, dobila je naša vlada 45.000 gold. za korteševanje iz Pešte. Če se ta svota na 67 izbrati se imajočih poslancev razdeli, pride na vsakega posameznega poslanca ravno 671 f. 64 kr. Zdaj vsaj vemo, koliko goldinarjev in krajcarjev je en hrvatski in sicer magjaronski poslanec vreden!

Magjaronski kandidat III. Zagrebskega volilnega okraja, kanonik Pavlešić, je kakor denes glas po Zagrebu gre, svojo kandidacijo vladi odpovedal. Neposreden povod temu je bil baje predzadnji dopis v „Slov. Narodu“. Mož je baje rekel, da mu ni treba, ka bi si dal po časopisih kosti prešteti in žigerice preduhavati, in — odstopil je od kandidacije. Gospodine Pavlešiću! prav ste učinili, če je res, da ste vladi kandidacijo odpovedali. Vaša častilakomnost se da še drugače nasiti, Vaše namene morete brez vladne kandidacije še preje doseči, nego s pomočjo nje. Zakaj bi Vi za vlado kostanj iz žrjavice vadili, za vlado,

kteri itak nobeden dolgega življenja ne prognostrkuje.

Kakor se čuje, ne bo sabor 1. junija skupaj stopil, ampak baje še le 1. julija, in sicer zavolj tega, ker se vendar misli tudi vojniška krajina v sabor pozvati. Kdor bi pa hotel vse razne glasove registrovati, ki denes pri nas drug drugega podijo, bi imel dosta posla.

Politični razgled.

Ustavni odbor državnega zbora je Hohenwartov predlog o deželnozborni postavodejni inicijativi s kratka položil med mrtve: z 18 glasovi proti 5 (poljskim) je sklenil državnemu zboru priporočati, naj preide o predlogih na dnevni red. Odbor se v posameznih stavkov pretresovanje ni spuščal. Hohenwart je svoje dete prav malomarno zagovarjal in je rekel, da bi teh predlogov niti ne bil stavil, ko biga državni zbor ne bil tako priganjal. Na dalje je priznal, da si od svojega predloga ne obeta nobenega pravega uspeha pri državopravni opoziciji. Kakor beremo po dunajskih novinah, se je tudi shodišče „desnega središča“ izreklo proti predlogu in so zlasti poslanci Costa, Svetec in Petrino poudarjali, da državni zbor nikakor ne sme biti nekakšna druga instancija nad deželnimi zbori, kar bi vsakako bil po Hohenwartovi osnovi.

„Vaterl.“ vé pripovedovati, da Hohenwart Čehom noče dati nobene koncesije, ki bi bila škodljiva decemberski ustavi, ker se je prepričal, da je česka sprava za zdaj še nemogoča in ker si obeta, da bodo Čehi radi vzeli, kar jim bo vlada hotela dati, kader bode zadovoljila drugim avtonomističnim željam. Vlada torej želi Čeha popolnem izolirati, in menda vsem vkup dati nič. To naj bi bil federalistični stranki kažipot, da se porazume in solidarno postopa.

Akademični senat graškega vseučilišča je ministertvu izročil strasten, nemško-enostransk protest proti slovenskim predavanjem na „nemškem“ vseučilišču v Gradcu. Učeni senat pravi, da bi pri oddajanju slovenskih služeb ne odločevala znanstvena izobraženost, ampak samo znanje slov. jezika. Od kod neki graški senat to vé? Tú tudi ni govorilo znanstveno preiskavanje, ampak samo nemška ošabnost in nestrpljivost.

Iz Zadra se piše: Te dni so se sešli voditelji dalmatinskega narodnega shodišča k tajni seji, v kateri so sklenili, da naj se dalmatinski državni poslanci opomnijo, naj krepko od vlade zahtevajo v adresi dalmatinskega deželnega zbora izrečene tirjatve, in da naj iz državnega zbora izstopijo, ako bi se dalmatinskim željam ne hotelo ustreči. Voditelj dr. M. Klaič je dobil nalog, naj ta sklep shodišča v posebni spomenici naznani ljudskim zastopnikom. Kakor je bilo pričakovati, državopravni predlogi Hohenwartovi v Dalmaciji niso po volji niti narodni stranki niti italijanski birokraciji. „Narodni list“ jih zavrača in tirja, da se Dalmacija zedini v trojedno kraljevino.

Ogerski državni zbor je dovolil, da se sme tiskovno-sodnijsko postopati proti Srbu Miletiću, ker je v „Zastavi“ pisal, da Avstrija nima pravice obstajati in tudi potrebne moči ne za to. Levičnjaki so govorili za Mitetiča in posl. Nemeth je izrekel, da je prepričan, ka se bodo cislajtanski Nemci združili z mogočno Nemčijo, in da jim more on k temu le srečo voščiti.

Pri municipalnih volitvah v Bukarešti so „rudeči“ popolnem propadli proti privržencem sedanje vlade.

Turškega ministertva predsednik Ali paša je izvolal, da se med Egiptom, Srbijo, Grško, Romunijo in Črno goro dogovarjajo o zvezi, ki bi imela omenjene dežele braniti turških svojevlastnosti, katerih se te dežele bojé vsled tega, ker se Turška vedno oborožuje. Mogoče, da se ta zveza toliko ojači, da bode mogla sama v roke vzeti reševanje vzhodnega vprašanja. — Turška ima zdaj tudi homatijske namestnike kraljem egiptovskemu, ki je začel ob rudečem morji 3 trdnjave zidati. Turška je zidanje prepovedala in zažugala, da bi zidanje z grdo ustavila, ko bi Egipt z lepo ne ubogal.

V Bosni je začelo vreti. „Südal. Ztg.“ piše: No-

čemo ponavljati ne vselej zanesljivih posameznosti, katere kot govorice čez granico k nam dohajajo, vendar vemo iz različnih zanesljivih virov poročati, da je te dni prišlo do resnih razporov med krščanskimi in turškimi Bošnjaki v Banjaloki. Turki, ki se vsacega gibanja bojé, so razkačeni na krščane in vsak hip žugajo popasti jih. Turška vlada še le potem posreduje, ko je prepozno. Zatorej živé krščani v neprenesljivem položaji, in ako sedanje najskrajnejše razdraženje ne popusti, mora priti do katastrofe. Zadnje dni smo videli v Sisku bošnjaške popotnike, ki so z otroci in ženami zbežali iz domačih tal in ki si zdaj brez imenja in strehe v Srbiji iščejo domovine, v kateri bi bili varni pred maščevalnostjo turških oblasti. Kdor je te nesrečneže videl, pač bi vse prej nego blagoslovljal one vladarje in diplomate, ki to preklinjanja vredno turško gospodarjenje podpirajo in odobrujejo, ktero tak narod živini podobno goni iz dežele in zatira eno najlepših dežel. Naj bi bil Beust in dunajski ter peštanski Turki videli ob Kulpi taborujoče begune pod milim nebom, in prepričali bi se bili, kako človečanska in „liberalna“ je njih politika v orijentu.

Francози naprej bijejo svojo žabjo vojsko. Že je preteklo mesec dni, kar so vladne čete začele vojsko proti upornikom in dasiravno so se neprenehoma tolkli, versailleska vojna ni druzega privojskovala nego nekoliko hiš v Neuilly in Moulineaux in gradova Bécon in Jassy. Uporne čete so preslabe in premalo disciplinirane, da bi z enim udarcem boj odločile; na obeh straneh manjka tudi poguma, kajti tudi versailleska vlada si ne upa z vsemi četami v boj, ker menda lastnim ljudem ne zaupa. Uporniki se do zdaj že zgubili 14.500 mrtvih in ranjenih in 6000 ujetih. Poleg tega v Versailles nastaja in narašča opozicija proti Thiersu: monarhična desnica mu očita, pa on po sili v službi drži republikanske ministre; generali se pritožujejo, da hoče Thiers voditi vse vojaške operacije. Ves žalostni položaj najkrajše opisuje „Indep. blg.“, ko pravi: Če na eno stran Parizu res ni mogoče zmagati, je na drugo stran tudi versailleskim armadam nemogoče Pariz s silo vzeti, ako ga uporniki vztrajno branijo.“ — Uporna vlada zgublja svoje privržence, a tem bolj postaja kruta. Po hišah išče orožja, nalaga kazni, zatira časnike itd.

Jules Favre je 4. t. meseca iz Versailles odpotoval v Bruselj, da bi tam mirovno dogovarjanje nekoliko pospešil.

Razne stvari.

* (Iz seje deželnega odbora kranjskega 28. aprila) poročajo „Novice“: Na sklep zadnjega deželnega zbora kranjskega, da se ima ljubljanska deželna najdenišnica, to je, sprejemnica nezakonskih otrok na deželne stroške, konec meseca junija odpraviti in da se od 1. julija letošnjega leta ne bo noben nezakonski otrok več na novo na deželne stroške v skrb in rejo prevzel, je c. k. deželna vlada deželnemu odboru odgovorila, da je treba cesarskega p. trjenja za odpravo deželne najdenišnice zato, ker se je treba držati pogojev, s katerimi je bila bolnišnica z najdenišnico vred deželnemu zastopstvu izročena, in da po takem je treba čakati odgovora ministerstva. Ker pa se je po dovoljenji cesarskem lansko leto odpravila najdenišnica za gornje-avstrijsko deželo v Lincu, zato smemo tudi istega dovoljenja pričakovati za našo deželo in da se ministerstvo ne bode spotikalo na formi zborovega sklepa, ki je po izgledu deželnega zbora gornje-avstrijskega mislil, da se najdenišnica ljubljanska more brez vseh ovinkov temveč odpraviti, ker lastno njeno ustanovljeno premoženje znaša le par sto gold., stroški njeni pa presegajo 60.000 gold. vsako leto. A tudi deželni zbor ne bode zoper to, da se njegov sklep predloži Njegovemu Veličanstvu v potrjenje, kajti njemu je edino zato, da se odpravi najdenišnica, ktera deželi strašanske stroške prizadeva, ki se nabirajo le po prikladah na davke. — Cestnemu odboru v Radečah na Dolenjskem je deželni odbor za leto 1871. dovolil 2000 gold. podpore za javne ceste in mostove. — Novi oskrbnik posilne delavnice gosp. Drag. Tekavčič

je 20. aprila t. l. svojo službo v posilni delavnici nastopil. —

* (Odbor „Slovenije“) je v poslednji seji sklenil, da pred prihodnji občni zbor prinese sledeče predloge: 1) vodstvu gorenske železnice se odkrijejo nekatere napake o tarifi, 2) vodstvom železnice gorenske in južne se vložijo pritožbe, da se v njihovih razglasih prezira deželni (slovenski) jezik, in 3) da se za uradnike premalo izbirajo taki, ki umejo jezik slovenski. Vrh tega se priporoča tudi odboru tabora gorenskega, naj tudi v svojo razpravo vzame omenjene točke. — Po odborovi seji in predno so se začele govorniške vaje, je predsednik dr. Jan. Bleiweis odboru in zbranim društvnikom „Slovenije“ bral srčni pozdrav, ki ga je na imé „Slovenije“ prejel od odličnih domorodcev hrvatskih, na čast povratku g. Ivana Vončine oni dan zbranih v vojaškem Sisku. Z navdušenimi živoklici je bil pozdrav sprejet, in brzi telegraf je nesel odzdrav tisti hip v Sisek. — Potem je dr. Razlag prvi oddelek govorniških vaj pričel z jako zanimivim govorom o časnikarstvu slovenskem, v katerem je razvil zgodovino slovenskih časnikov in vse njih razmere tako jasno, tako temeljito in resnično, da je vsacemu lahko žal, kdor ga ni slišal. „Novice“ prinesó prihodnjič posnetek obširnega govora, ki je razpravljal sledeče 4 točke: 1) Koliko in kakšnih časnikov je Slovincem treba? 2) Kako se naj naši časniki dušno in materialno podpirajo, to raj zdržavaj? 3) Ali nam je treba že sedaj političnega dnevnika? 4) Ali bi koristen bil časnik v nemškem jeziku? „Novice.“

* (Akademija znanosti za Galicijo.) Njegovo Veličastvo je izdalo sledeče lastnoročno pismo: „Ljubi minister Jiroček! Želim, da se ustanovi akademija znanosti s sedežem v Krakovu. Nalagam Vam, da se zaradi spremembe v tako akademijo dogovorite z obstoječim krakovskim društvom znanosti, čegar uspešno delovanje priznavam, in da potem predložite primerne nasvete mojemu odločevanju. Na Dunaji 2. maja 1871. Franc Joseph m. p.“ —

* (Uradniška spovednica.) Iz Ipave se nam piše o ondodnih uradnikih: C. k. okrajna sodnija: okrajni sodnik vitez pl. Gariboldi piše in govori slovenski; pristava Suppanz in Stuhetz govori staro „špraho“; kancelista Kramar in Juliani bi pisala in govorila slovenski, pa jih nekaj tišči. — C. k. davkarija v Ipavi: davkar Kolaršček pl. Sternhof je trd Švab; kontrolor Kovačič ne piše niti ne govori slovenski in je nasprotno človeče; oficijal Ravnikar govori in piše slovenski; odvetnika dr. Ložar, vrl narodnjak govori in piše slovenski, a njegovih slovenskih spisov se le malo vidi, in dr. Spazzapan govori in piše bolj goriško slovensko narečje, a on več piše slovenskega nego dr. Ložar, čeravno ni národen. — O senožeških uradih pa čujemo sledeče: C. k. okrajna sodnija v Senožečah: sodnik Pessiak govori in piše slovenski v najnovejšem času prav rad in dobro; pristav dr. Gestrin dobro govori in piše slovenski; kancelist Velepich govori še dobro slovenski, a bi tudi pisal, ko bi dobil strogo povelje. C. k. davkarija v Senožečah: davkar Tomažovic, govori še dobro slovenski, piše ne; oficijal Gruden, govori in piše prav dobro slovenski. — Iz ilirske Bistrice konečno poizvedamo: C. k. okrajna sodnija v Ilir. Bistrici: sodnik Jerouschegg, govori še precej slovenski, bi tudi pisal če dobi strogo povelje; pristava: Rudesch govori ribniško staro „špraho“ nemškutarsko, Rossmanu ne govori niti piše slovenski; kancelist Perc, čeravno Kočevar, se vendar uči slovenski, tako da že dobro govori in piše. C. k. davkarija v Ilir. Bistrici: davkar Veit lomi kranjsko „špraho“, kakor stari vojak ljubljanskega polka; kontrolor Sežek govori in piše slovenski.

* (G. dr. Ferd. Pogačnik), odvetnik na Dunaji, ki je kot dijak slovel za najboljšega pravnika na vsem dunajskem vsučilišču in je svoje izpite odlično opravil, ponudil se je ministerstvu naukov, da hoče brezplačno na dunajskem vseučilišču slovenski prednášati praktične predmete. Njegovo nam poslano pismo priobčimo prihodnjič; za danes naj mu javno izrekamo svojo srčno zahvalo.

* (Razpisane službe.) V Črnomlju je razpisano mesto c. kr. notarja, ki se ima tudi v Metliki voziti na uradne dneve. Tirja se znanje slovenskega jezika. Prošnje naj se izročé do 25. maja notarijatski komori v Novem mestu. — Pri okrajni sodnji v Kočevji je razpisana služba c. kr. pristava z letno plačo 900 fr. oziroma 800 f. Prosilci morajo biti slovenskega jezika popolnem zmožni. Mi to za to posebno omenjamo, ker se za nemško Kočevje tirja znanje slovenskega jezika, za slovenski marikorski okraj pa se kaj enacega višim gosposkam ne zdi potrebno. Kočevski kandidatje morajo svoje prošnje po službeni poti izročiti do 20. maja t. l.

* (Imenovanje.) Pravosodni minister je imenoval pristava c. k. okrajne sodnije v Sežani, Franca Borghi-a, za c. k. okrajnega sodnika ravno tam.

* (Omer paša) je umrl v Carigradu, kjer so ga 18. aprila slovesno pokopali.

Glasovi izmed občinstva.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene odgovornosti.)

Iz odbora kat.-tiskovnega društva v Mariboru.

Odbor je v enej svojih zadnjih sej določil, da se društveno leto z 12. aprilom, kakor z dnem društvenega ustanovljenja, začina. — Odbor je s sedanjim lastnikom „Slov. Gospodarja“ pogodbo sklenil, vsled ktere ta list v lastnino tiskovnega društva pride in od 1. julija t. l. počenši pod njegovim lastništvom izide. — Društvenikom se je že razposlala prva knjižica tega društva, ktero je še začasni odbor bil prikrbel; ravno tako se bode tudi novo vstopivšim društvnikom nemudoma pošiljala. — Ob enem se naznanja gg. knjigoprodavcem in tudi posameznikom, kateri bi hoteli več društvenih knjižic, („kake ustave je Avstriji potreba?“) za razprodajo ali za društva, za tabore itd. kupiti, da jih pri odboru dobodo po znižanej ceni, in to vsakih 50 iztisov vkup po 6 gld. Pri manjšem številu iztisov je cena vsakej knjižici po 15 kr. pri odboru, po 20 kr. pri knjigoprodavcih. Poštino plačajo prejemniki knjižic; za knjižice se plačuje s poštanim poplačanjem (postnachnahme). Kdor želi knjižic kupiti ali naročiti, naj se obrne k zapisnikarju društva: g. Matija Rola v Mariboru.

V Mariboru, 1. maja 1871.

Za odbor: Janko Pajk.

Javna zahvala

naj bode p. n. č. g. Irkiču, c. k. notarju v Krškem, č. g. K. Straneckiju, županu v Idriji, sl. idrijski čitalnici in g. Beseljaku v Črnem vrhu, ki so obilo knjig národni bukvarnici v Idriji darovati in posoditi blagovolili.

Knjižničar.

S. Ivan poleg Trsta, 1. dan maja.

Odgovor pododrejenemu pisatelju nastavka „Iz tržaške okolice“, 20. aprila t. l. donešenega v 48. št. Časopisa slovenskega naroda.

Ker podpisani prav dobro ve, da Vaš časopis po vseh slovenskih deželah prijaznost najde, in ker je prepričan, da vsak pošten človek, ki brati zna, ga v roke prime, in ker med temi bralci se znadejo svoji nekdanji učitelji, sedajni prijatelji in žlahtniki, kateri bi gotovo žalovali, da je on ob enem svojo znanost in kar je še več, čast in vrednost zgubil, tako prose Vas častiti gospod vrednik, dopustite majhen prostorček temu svojemu lastnemu pisanju v Vašem slovečem časopisu najdi! Zgoraj omenjeni dopisek je poln pomot in laži, ktere podpisani bolj na tenko razloči v temi, kakor pododrejeni dopisatelj o poldne nar jasnejšega poldne dneva. On pravi prvič da prav dobri učitelji v tržaški okolici so: Dragotin Kaligar, Ant. Valentič, Miha Urbančič, J. Čenčur, E. Mozetič, J. Šlunder, J. Jančar in J. Mozetič. Pozneje jo pa tako le zatrobi: Take gospode pač ne preseže noben starih učiteljev, ker razun Piano-ta so vsi sploh prave revce v šoli in

pri orglah bili. Sta se tedaj J. Č. in J. J., ktera še k starem slišeta, mar pomladila, kakor se pomladi skeržad? Če je tako, mu ni še obupati, kjer bi smel tudi on ravno tako pravico imeti. Do tukaj zadosti jasno dokaže pisatelj omenjenega nastavka, da so se mu možgani izmestili, zategadel ga le pošlje podpisani k sloveči gospej Dal Čin, ktera že izmestenje udov prav s posebno vrednostjo umesti, meni da bo tudi njemu to dobroto še lažje storila, ker možgani se bolj pripustijo namestiti, kakor terde kosti; in ko hitro bo ustanu on iz pod odeje priti (kar meni, da bo lahko storil, ker potlej ne bo več tako mraz, da bi se mogel zmerzala bati) mu bo srčno rokavico podal, da bo zamogel zvediti, da čepinja podpisanega učitelja, ni še prazna, ker do sedaj jo še ni s častikradenimi in z razžaljivimi dopisi, kakor on, izpraznil.

Toliko svojem znancem v vedenje, da on še slovensko gladko, pododajnemu pisatelju pa v prepričanje da zanj grčasto, govori in piše.

Matevž Masten,
prvi učitelj in ravnatelj ljudske šole
v Vrdeli poleg Trsta.

Listnica vredništva.

G. V.: Kdaj postane „Narod“ dnevnik? To je lahko vprašano, tudi lahko odgovorjeno, a težko pomagano: Kader bo de imel 1200 naročnikov! Subvencije nimamo, čitalnice svoje liste licitando prodajajo in takonaročnike odtegujejo, med naročniki pogrešamo mnogo deželnih poslancev in drugih, ki nekaj veljajo ali vsaj veljati hoté po slov. svetu; brez prora-

čuna pa ne moremo začeti početi, ki bi se nam prvo četrtletje zvrnila. Nam ne manjka dobre volje, pač pa potrebne podpore od strani občinstva; n. p. Vi sami niste naročeni, in list berete v „kompaniji“. Enkrat za vselej rečemo: Zapisnik naših naročnikov je od denes javna knjiga; ko nam more kdo izkazati ali garantirati 1200 naročnikov, začnemo izdajati dnevnik, prej ne; ako občinstvo s sedanjo obliko ni zadovoljno, naj pomaga, ako ne, raji popustimo tudi to, predno se strmoglavimo brez premiselka v nove poskušnje, ki bi nas morale zvoditi na kant. $2 \times 2 = 4$, a ne 5; tu ne pomagajo iluzije, dobra volja in prazne sanjarije čisto nič. Ako narod potrebuje dnevnik, naj si ga plača, mi smo žrtvovali dovolj, smo pripravljeni še žrtvovati, a ne tirjajte žrtve samo od nas; radi pa se vmaknemo, ako hoče kdo kaj boljšega in večjega začeti; sicer pa zdravo in brez zamere!

Dunajska borsa 5. maja.

Srebro 122 fl 50 k.
Napol. 9 „ 92 „

Prosimo pozor!

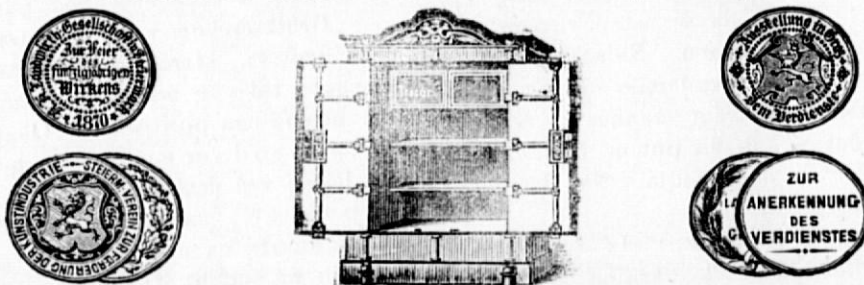
Že mnogo let skušen najboljši pripomoček za kašelj, hripavost in suha usta pri govorjenji, je gumi s sladkorjem. Iz tega narejene gumi-bonbone, škatljico za 20 kr. prodaja

(15)

F. Kolletnig v Mariboru.

T. Rochel & Comp. v Gradcu.

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih
blagajnic (kas) za denar in pisma, miz za pisanje
Vincencij-a Kanduth-a v Gradcu.

tovarna: Beethovenstrasse 21,

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidneje dovršene izdelke, za ktere je porok, po jako znižani ceni.

Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svôte.

Izključljiva prodaja pri

Anton Körösi,

železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradcu.

ROTHSCHILD & COMP.

Opernring 21, na Dunaji.

Vlekle se bodo 1. junija 1871

c. kr. državne srečke od leta 1839ega

dobitki gld. 300.000, 280.000, 220.000, 75.000, 60.000, 50.000, 30.000,
25.000, 2000 itd. itd.

Samo šestkrat se se vlečejo

te srečke in mi oddajamo, da se vsakdo z malo vlogo lahko udeleži, kolekovane 20te deleže, veljavne za vsih 6 srečkanj na petine srečk

po 10 goldinarjev enega

brez poznejega doplačila. Kakor hitro se vleče delež v seriji, ga kupimo, ako se to želi, nazaj za 14 gold., kar daje gotovega dobička 4 gold. pri vsacem (pri 20tih 80 gld.) in tako se le dobiček ne pa zguba doseže. Ako se pošlje ali na pošti vplača 10 gold. za delež (za 10tero 95 gold., za 20 del. 185 gold.) se dotične srečke takoj dopošljejo.

(1)

Pregledi in izkazi srečkanja brezplačno.

Rothschild & Comp., na Dunaji, Opernring 21.

Rothschild & Comp.

Postgasse 14.

Dunaj.

Nove najugodnije

igralne družbe

z dobitki od

gold. 300.000, 250.000, 220.000,
200.000, 150.000, 140.000, 100.000,
70.000, 50.000, 25.000 itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864,
Kolekovan svotin list velja gld. 8 kot prva svota;

na 20 kralj. ogerskih državnih srečk,
Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 20 ces. turških srečk,
Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk,
Kolekovan svotin list velja gld. 5 kot prva svota;

Za vse srečkanje veljaven

20ti delež na državne srečke od l. 1864
po 8 gld. eden — 9 po gld. 70 — 20 po gld. 150.

20ti delež na kraljevske ogerske srečke
po 7 gld. eden — 6 po gld. 40 — 20 po gld. 130.

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso

se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar nar bolje izvršujejo.

Kupovanje in prodaja državnih papirov, srečk, banknih, železniških in obrtnijskih delnic.

Načrti, pregledi in listine srečkanja zastoj.

Rothschild & Comp.

(5)

na Dunaji, Postgasse 14.

R. Mayr-jev

balzam za ude mazati.
in za čiščenje krvi.

Priznana izvrstno pomaga ta čaj zoper putiko, protin in trganje, zoper kronična spahnila na koži, odprte rane itd. in je zaradi izvanrednih uspehov kakor tudi zbog nizke cene vse enake predmete daleč prekočil, tako da je v kratkem času ne le na Štajarskem ampak tudi v sosednjih deželah na posebno dobrem glasu.

R. Mayr-jev

vesoljni čaj zoper putiko

Hitro potolaži čisto jako hude protinaste, revmatične in nervozne bolečine; za trganje v sklepkih in mišicah navadno znano pod imeni: bol v križu, zvičenje sklepnih kosti, trganje po udih, bolečina v bedru, tresenje, splošna slabost živcev, hromota, je imenovani balzam kot mazilo poseben pripomoček, ki se je že mnogokrat skazal in se ne da dovolj ceniti.

Cena enega zavitka čaja z navodom je 80 kr. in 45 kr.; sklenica balzama za ude mazati 60 kr. a. v. Manj nego en veliki zavitek čaja ali 2 sklenici balzama se po pošti ne pošilja.

Glavna zaloga in razpošiljatev za oba predmeta pri Richard-u Mayr-ji, lekarničaru v Gleisdorf pri Gradcu.

Zaloga za Maribor: J. W. König, lekarničar v Tegetthof-ovih ulicah; Celje: Baumbach-ova lekarnica; Gradec: Bratje Oberranzmeyer Drog. in J. Purgleitner, lekarn. pri jelenju; Dunaj: Pezold & Süss; Celovec: A. Beinitz lekarna na starem trgu.

(1)